

RAPPORT
betreffende een
Flora & Faunaonderzoek
Hof van Holland te
Noordwijk

Datum : 30 mei 2014
Kenmerk : 1311F892/DBI/rap3.2

Vrijgave : De heer C. Brouwer bba
(projectleider)

:

Opdrachtgever : Ontwikkelingsmaatschappij Hof van Holland VOF
: p/a Van Reisen bouwmanagement & advies BV
: De heer L. van Reisen
: Postbus 97
: 2200 AB Noordwijk

© IDDS bv. Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm,
elektronisch of anderszins zonder voorafgaande,
schriftelijke toestemming van de uitgever.

NOORDWIJK (hoofdkantoor)

's-Gravendijkseweg 37
Postbus 126
2200 AC Noordwijk

T 071 - 402 85 86
info@idds.nl
www.idds.nl

VEENENDAAL

T 0318 - 69 00 22

BREDA

T 076 - 548 66 20

HOOGVEEN

T 0528 - 72 22 29

SEVENUM

T 077 - 467 05 86

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied en geplande activiteit	3
1.3	Beschermingskader	4
2.	WERKWIJZE	5
2.1	Bronnen- en literatuuronderzoek	5
2.2	Biotoptoets	5
2.3	Vleermuisonderzoek	6
3.	ONDERZOEKSRESULTATEN	7
3.1	Bronnen- en literatuurstudie	7
3.2	Resultaten biotoptoets	9
3.3	Resultaten vleermuisonderzoek	10
4.	TOETSING AAN NATUURWETGEVING.....	12
4.1	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	12
4.2	Toetsing effect op de beschermde gebieden	14
5.	CONCLUSIES.....	15
5.1	Beschermde Flora en fauna	15
5.2	Gebiedsbescherming.....	16
5.3	Aanbevelingen	16
	Literatuurlijst.....	17
	Bijlage 1 Beschermingskader	18

1. INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De opdrachtgever is voornemens de locatie 'Hof van Holland' gelegen aan de Voorstraat in Noordwijk te herontwikkelen. Hierbij wordt een deel van de bestaande bebouwing gesloopt, een deel verbouwd en er wordt nieuwe bebouwing gerealiseerd.

Vanuit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke activiteiten geen schade toebrengen aan beschermde planten en dieren. In dit kader dienen de bestaande natuurwaarden in kaart te worden gebracht en indien nodig passende maatregelen worden getroffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten. Uitgangspunt bij dit flora- en faunaonderzoek vormt de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998). In deze wet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is.

Het doel van dit flora- en faunaonderzoek is dan ook het onderzoeken en rapporteren van het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten en andere bijzondere natuurwaarden in het plangebied. Van eventueel voorkomende beschermde soorten is beoordeeld of de soort of populatie door de geplande ingreep schade ondervindt. Op basis van deze aspecten is de afweging gemaakt of het wel of niet nodig is om gedurende de uitvoering te voldoen aan een aantal randvoorwaarden en/of het nodig is om een ontheffing aan te vragen in het kader van de Flora- en faunawet, artikel 75 lid 5 en lid 6, sub C.

1.2 PLANGEBIED EN GEPLANDE ACTIVITEIT

Het plangebied is gelegen in het centrum van Noordwijk (zie figuur 1.1) en bestaat uit twee gebouwen, twee parkeerplaatsen, een oude kastanjeboom en wat struiken en kleine bomen. De geplande activiteit omvat het verbouwen, slopen van de bestaande bebouwing en het realiseren van nieuwe bebouwing. De uitvoering staat gepland voor medio 2014.

Figuur 1.1 Ligging plangebied (rood omlijnd), figuur 1.2 bestaande situatie en figuur 1.3 nieuwe situatie (rechts)

1.3 BESCHERMINGSKADER

Wetgeving

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet van 1998. De Natuurbeschermingswet richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden. Deze gebieden bestaan uit Natura 2000 gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Natura 2000 gebieden is de overkoepelende naam voor de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Activiteiten die schade toebrengen aan de beschermde natuur zijn verboden. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming en behoud van het in wild levende planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Het uitgangspunt van de wet is het nee, tenzij principe. Dit betekent dat geen schade mag worden toegebracht, tenzij dit nadrukkelijk is toegestaan. Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn beschermd. Een uitgebreidere beschrijving van de natuurwetgeving is opgenomen als bijlage 1.

Beleid

Door grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn in Nederland veel natuurgebieden en verbindingen tussen deze gebieden verloren gegaan. Om deze reden is de EHS in werking gesteld om enerzijds bestaande verbindingen te beschermen en anderzijds om nieuwe verbindingen te creëren. Op deze manier wordt een goed functionerend netwerk tussen natuurgebieden gerealiseerd. Daarnaast heeft de provincie Zuid-Holland “belangrijke weidevogelgebieden” aangewezen. Zowel de EHS als de “belangrijke weidevogelgebieden” zijn beschermd op grond van de Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland. In deze gebieden zijn geen nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen toegestaan die een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden.

2. WERKWIJZE

Dit natuurwaardenonderzoek bestaat uit:

1. bronnen- en literatuuronderzoek (2.1);
2. biotooptoets (2.2);
3. vleermuisonderzoek (2.3).

2.1 BRONNEN- EN LITERATUURONDERZOEK

Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een literatuur- en kaartstudie naar de actuele waarden en betekenis van het plangebied. Hierbij zijn zowel de eigen waarden van het plangebied als ook de waarden van het plangebied voor de bredere omgeving beschouwd. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen (verspreiding op basis van 5 bij 5 kilometerhokken) en ingevoerde waarnemingen op internetsites. Op basis van de bekende verspreiding in combinatie met de biotooptoets wordt beoordeeld in hoeverre het mogelijk is dat beschermde planten- en diersoorten voorkomen in het plangebied. In hoofdstuk 3.1. worden de resultaten van het bron- en literatuuronderzoek per soortgroep in een tabel weergegeven. Algemene beschermde soorten (tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn in Nederland dusdanig algemeen dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht.

Beschermde gebieden

Om te onderzoeken of de geplande ontwikkeling effect heeft op eventueel in de omgeving aanwezige beschermde gebieden zijn kaarten geraadpleegd van de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Op basis van dit kaartmateriaal, de aard van de geplande ontwikkeling, de grootte van het plangebied en 'expert judgement', is een inschatting gemaakt in hoeverre de geplande ontwikkeling leidt tot een negatief effect op de betreffende beschermde natuurwaarden. Hiervoor zijn de onderstaande bronnen geraadpleegd.

Internet

- <http://natura2000.eea.europa.eu/#>;
- <http://www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VisieopZuid-Holland>.

2.2 BIOTOOPTOETS

Het doel van de biotooptoets is om een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Beschermde en/of bijzondere soorten die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen zijn geregistreerd.

Op het moment dat de biotooptoets is uitgevoerd zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachttief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Voor planten geldt voor de meeste soorten dat deze alleen gedurende de bloeiperiode waarneembaar zijn. Om deze reden wordt voor planten voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur en abiotische omstandigheden van de standplaats. Op die manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen, maar niet tijdens de biotooptoets zijn waargenomen.

2.3 VLEERMUISONDERZOEK

Tijdens de uitgevoerde biotooptoets is gebleken dat in de bebouwing in het plangebied diverse open stootvoegen aanwezig zijn die toegang bieden tot de spouwmuur. Het gaat met name om het gebouw 'Ankerhof'. Omdat het gebouw van binnen heringedeeld wordt, is het mogelijk dat eventueel in de spouw verblijvende vleermuizen hinder ondervinden van de werkzaamheden (geluid, trillingen). In dit kader heeft een éénmalige vleermuisinventarisatie plaatsgevonden binnen het plangebied. Tijdens dit avondbezoek is gewerkt met een bat-detector om eventueel aanwezige vleermuizen waar te nemen. Van eventuele lastig te determineren soorten worden met behulp van een time-expansion detector/recorder geluidsopnamen gemaakt, zodat determinatie van deze soorten sluitend kan worden gemaakt door het analyseren van sonogrammen.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

3.1 BRONNEN- EN LITERATUURSTUDIE

Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

In de onderstaande tabel zijn de resultaten weergegeven uit het bron- en literatuuronderzoek. In deze tabel zijn alleen de zwaarder beschermde soorten opgenomen waarvan het voorkomen is vastgesteld in (de directe omgeving van) het plangebied. Het betreft onderstaande soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet en vogels die een jaarrond beschermde status bezitten. Vogels zijn onderverdeeld in jaarrond beschermde soorten (categorie 1-4) en vogels die alleen jaarrond beschermd zijn als daar zwaarwegende redenen voor zijn (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van de vogelsoorten uit categorie 1-4 en naar vogelsoorten uit categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied. Voor een uitgebreidere omschrijving van de tabellen en categorieën van de vaste nesten van vogels wordt verwezen naar bijlage 1.

Tabel 3.1 resultaten uit bron- en literatuuronderzoek

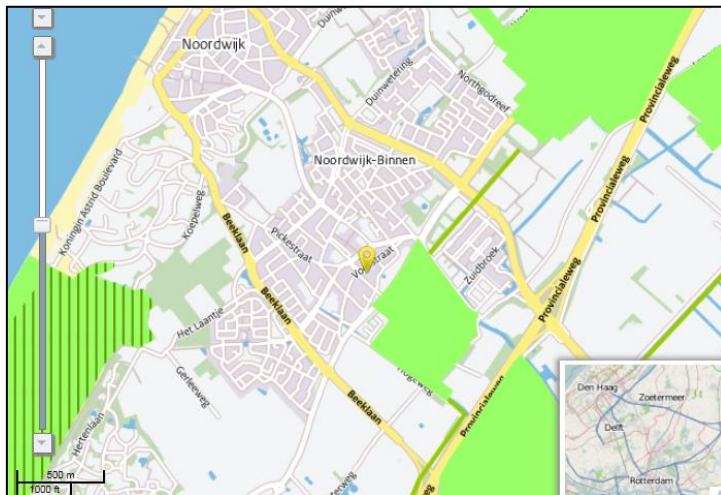
SOORTGROEP	SOORTEN	OPMERKINGEN	BRONNEN
VOGELS			
Categorie 1 – 4	Gierzwaluw, huismus		2
Categorie 5	Geen zeldzame soorten		2
VLEERMUIZEN (allen tabel 3)			
Gebouwbewonende soorten	Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis		2, 3, 5
Gebouw- en boombewonende soorten	Gewone grootovleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis, franjestaart		2, 3
Boombewonende soorten	Rosse vleermuis		2, 3
ZOOGDIEREN			
Tabel 2	Eekhoorn, damhert		2, 3
Tabel 3	Boommarter*	*Verkeersslachtoffers langs N206	2, 3
VISSEN			
Tabel 2	Kleine modderkruiper		4
Tabel 3	Bittervoorn		4
AMFIBIEËN EN REPTIELEN			
Tabel 2	Geen		
Tabel 3	Rugstreepd, zandhagedis	Komt voor in duingebieden in de regio	1, 2, 4
VAATPLANTEN			
Tabel 2	klein glaskruid, gele helmbloem, steenbreekvaren, schubvaren, tongvaren, kluwenklokje, brede orchis, rietorchis, wilde marjolein		2

OVERIGE SOORTGROEPEN			
Dagvlinders	Geen		
Libellen	Geen		
Overige insecten	Geen		
Kreeftachtigen	Geen		
Tweekleppigen	Geen		

1. Amfibieën en reptielen van Nederland, 2009
2. Waarneming.nl
3. Werkatlas zoogdieren Zuid-Holland 2000-2008
4. Ravon waarnemingskaarten 2013
5. Vleermuisonderzoek 28 april 2014

Beschermde gebieden

In de omgeving van het plangebied komen natuurgebieden voor die beschermd zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het gaat om de Natura2000-gebieden 'Coepelduynen' en 'Kennemerland-Zuid'. Deze zijn gelegen op een afstand van ongeveer 1,5 tot 2 kilometer. Het plangebied maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde EHS gebied bevindt zich ten zuiden van het plangebied op zo'n 150 meter (zie figuur 3.1). Dit betreft het landgoed 'Offem'. Ook maakt het plangebied geen deel uit van het 'belangrijke weidevogelgebied Hoge Polder', dat op ongeveer 1 km afstand is gelegen, aan de oostzijde van de Provincialeweg.

Figuur 3.1. EHS (lichtgroen) en Natura 2000 (verticale groene strepen) in omgeving plangebied

3.2 RESULTATEN BIOTOOPTOETS

Op 15 januari 2014 is een veldbezoek gebracht aan het plangebied door een ecooloog. Naast directe waarnemingen van beschermde soorten is aan de hand van de aangetroffen biotopen en habitatvoorkeuren van soorten, een indicatie gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied. Dit is noodzakelijk, omdat sommige seizoensgebonden plant- en/of diersoorten tijdens het veldbezoek mogelijk niet direct kunnen worden waargenomen. Onderstaand zijn de resultaten van de biotooptoets weergegeven.

In het plangebied bevinden zich twee panden, te weten het hotel 'Hof van Holland' en 'Het Ankerhof'. Aan de zuidoostzijde van het plangebied zijn twee parkeerplaatsen gelegen. Op de binnenplaats groeit een grote solitaire boom (paardenkastanje) en ten oosten van 'Het Ankerhof' bevinden zich diverse kleine bomen en struiken (onder andere coniferen).

De parkeerplaats ten oosten van 'Het Ankerhof' is aan noord- en zuidzijde begrensd door oude muurtjes. Op diverse plekken zijn op deze muren (onbeschermde) muurplanten waargenomen als muurvaren en muurleeuwenbek. De bomen en struiken direct grenzend aan 'Het Ankerhof' hebben geen holten of gaten waar vogels of vleermuizen in kunnen verblijven. Mogelijk broeden hier in het voorjaar/zomer algemeen voorkomende vogels als lijsterachtigen (zoals merel) en houtduif.

Plangebied vanaf zuidoostzijde

Muurtjes met muurvaren en muurleeuwenbek

De grote paardenkastanje heeft op diverse plekken beschadigingen die ontstaan zijn door takbreuken. Holten waarin vleermuizen en of vogels als spechten kunnen verblijven/nestelen ontbreken. Ook in deze boom kunnen algemeen voorkomende vogels als houtduif tot broeden komen.

Door het vrijwel ontbreken van daken met dakpannen is de bebouwing in het plangebied weinig geschikt voor gebouw bewonende vogels met jaarrond beschermde nesten als de huismus en gierzwaluw. Een klein deel van hotel heeft een dak met dakpannen (aan één zijde). Deze liggen allen netjes op hun plaats en hier zijn geen sporen van vogels waargenomen (zoals resten van nesten, uitwerpselen). Tegen de achterzijde van het hotel (zuidoosten) zijn sporen van vogeluitwerpselen waargenomen. Geschikte nestruiimte is hier niet aangetroffen, waarschijnlijk gaat het om een rust-/slaapplek van bijvoorbeeld een kraaiachtige als ekster of kauw.

Pand hotel 'Hof van Holland' vanaf zuidzijde

Gebouw 'Het Ankerhof' vanaf zuidwestzijde

Sporen van (vogel)uitwerpselen tegen de muur

Hotel 'Hof van Holland' vanaf zuidwestzijde

Vanwege het overwegend platte dak en het ontbreken van geschikte openingen die toegang bieden tot de spouwmuren is het hotel weinig geschikt voor vleermuizen. Aan de zuidwestzijde van het pand bevinden zich nabij de schoorsteen twee open stootvoegen. Uit de constructietekeningen blijkt echter dat dit deel van het gebouw geen spouw heeft. Het pand 'Het Ankerhof' heeft daarentegen in alle muren open stootvoegen die toegang bieden tot de spouw. Deze ruimten zijn in potentie geschikt voor vleermuizen.

3.3 RESULTATEN VLEERMUISONDERZOEK

Op 28 april 2014 (bewolkt, 15 graden Celsius) is het plangebied in de avond bezocht ten behoeve van de vleermuisinventarisatie. Tijdens dit bezoek zijn enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen. De paardenkastanje centraal in het plangebied werd gebruikt als foerageerplek door één gewone dwergvleermuis, logischerwijs vanwege de aanwezigheid van veel insecten in en rondom de boom. Later op de avond (circa 22.00) is deze vleermuis niet meer waargenomen. Mogelijk verblijft het dier in de omgeving van het plangebied.

Aan de noordzijde van het gebouw 'Hof van Holland' zijn gedurende circa een half uur 2 vliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze vlogen relatief korte rondjes en zonden het sociale geluid uit (baltsgedrag). Mogelijk hebben de dieren een verblijfplaats onder het dakbeschot van het hotel of elders in de aangrenzende bebouwing. Indien de dieren onder het dakbeschot verblijven is het, in verband met de beperkte ruimte (geen spouw, weinig gradiënt wat betreft klimaat), niet waarschijnlijk dat deze locatie ook in de winterperiode wordt gebruikt. Tenslotte is een enkele keer een gewone dwergvleermuis overvliegend in het plangebied waargenomen.

Waarnemingen vleermuisonderzoek: rood (één foeragerende gewone dwergvleermuis), geel (2 rondvliegende en baltsende gewone dwergvleermuizen)

Ter plaatse van de open stootvoegen in het Ankerhof en aan de zuidzijde van Hof van Holland zijn geen vleermuizen waargenomen. De noordwestmuur van het Ankerhof staat bovendien behoorlijk onder invloed van de verlichting van het aangrenzende privéterrein. Dit maakt het een weinig geschikte locatie voor vleermuizen.

4. TOETSING AAN NATUURWETGEVING

4.1 TOETSING EFFECT OP BESCHERMDE SOORTEN FLORA- EN FAUNAWET

Broedvogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten. Met deze broedvogels kan echter relatief makkelijk rekening worden gehouden door de werkzaamheden aan de oevers en kapwerkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Deze soorten zijn onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 4 van de vaste nesten (zie bijlage 1). Gedurende de biotooptoets zijn geen nesten of resten daarvan aangetroffen die een jaarrond beschermd status hebben. De huismus is een soort die sterk aan een locatie is gebonden. Hij is gedurende het gehele jaar waarneembaar en aanwezig binnen ca. 100 meter van zijn broedplaats. Tijdens de biotooptoets zijn geen huismussen aangetroffen. De gierwaluw overwintert niet in Nederland en is daarom tijdens de biotooptoets niet waargenomen. In het plangebied is slechts één dak aanwezig, dat voorzien is van dakpannen. Dit betreft echter een laaggelegen dak, wat vrijwel niet toegankelijk is voor broedvogels. Gezien de minimale geschiktheid van het betreffende dak, het ontbreken van sporen die duiden op de aanwezigheid van vogelnesten onder de pannen aanwezig en meer geschikte daken in de omgeving worden broedgevallen van de gierwaluw en de huismus niet verwacht in het plangebied. Voor de huismus geldt daarnaast nog als extra factor dat huismus niet in het plangebied en directe omgeving is waargenomen tijdens de biotooptoets.

Voor de soorten genoemd in categorie 5 van de vaste nesten geldt dat deze alleen jaarrond zijn beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van categorie 5 soorten waargenomen of te verwachten. Mogelijk foerageren soorten als spreeuw, koolmees en pimpelmees in het plangebied, maar geschikte voortplantingslocaties zijn niet aanwezig. Daarnaast geldt voor deze soorten dat buiten het plangebied voldoende alternatief leefgebied aanwezig is, waardoor op deze soorten geen jaarronde beschermingsstatus van toepassing is. Voor categorie 5 van de broedvogels zijn dan ook geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de soort maken vleermuizen gebruik van openingen en ruimten in gebouwen en bomen als vaste rust- en verblijfplaats. Vanwege het ontbreken van geschikte holten in bomen is het voorkomen van verblijfplaatsen van boom bewonende soorten uit te sluiten. Wat betreft verblijfplaatsen van gebouw bewonende soorten geldt dat het pand van het hotel weinig geschikt is voor vleermuizen. Er zijn voldoende gebouwen in de omgeving van het plangebied die meer geschikt zijn. In dit pand worden geen verblijfplaatsen verwacht.

Het pand 'Het Ankerhof' biedt in potentie geschikte ruimten voor vleermuizen omdat de spouwmuren door middel van de ventilatie voegen (open stootvoegen) toegankelijk zijn. Sporen als uitwerpselen van vleermuizen zijn niet aangetroffen. Mochten er vleermuizen in de spouwmuren verblijven dan heeft dit geen permanente gevolgen voor de voorgenomen ingrepen omdat dit gebouw voornamelijk aan de binnenzijde wordt verbouwd. Alleen aan de zuidwestzijde vinden werkzaamheden aan de buitenmuren plaats. Hier wordt het grondoppervlak van het gebouw verkleind /aangepast (de vleugel wordt ingekort). Aan de oostzijde van deze vleugel bevinden zich ook enkele open stootvoegen. Deze muren zijn echter zo laag dat verblijfplaatsen niet worden verwacht.

De resultaten van het uitgevoerde vleermuisonderzoek wijzen niet op verblijfplaatsen van vleermuizen in de spouwmuren van het Ankerhof en de zuidwestzijde van Hof van Holland. Om de vestiging van vleermuizen tijdens de werkzaamheden uit te sluiten, worden de stootvoegen tijdelijk dichtgemaakt en na afloop van de werkzaamheden weer geopend. Mogelijk bevindt zich een (zomer)verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis (2 exemplaren) aan de noordzijde van Hof van Holland. Deze gevel blijft echter behouden in de nieuwe situatie. Afhankelijk van de concreet voorgenomen werkzaamheden en de exacte planning is er sprake van verstoring van deze mogelijke verblijfplaats.

Naast vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn ook structureel van belang zijnde foerageergebieden en vliegroutes beschermd. Uit de vleermuisinventarisatie is gebleken dat de paardenkastanje als foerageerlocatie wordt gebruikt (door één gewone dwergvleermuis). In de nieuwe situatie blijft de kastanjeboom behouden en zijn er voldoende foerageermogelijkheden in het plangebied en directe omgeving. Het plangebied heeft geen lijnvormige elementen die als belangrijke vliegroute kunnen fungeren. Ook voor deze functie geldt dat in de nieuwe situatie voldoende gebouwen en structuren in het plangebied en omgeving aanwezig zijn waarop vleermuizen zich kunnen oriënteren. Er is dan ook geen sprake van aantasting van eventueel foerageergebied en/of vliegroute(s).

Grondgebonden zoogdieren

Vanuit de bronnen- en literatuurstudie komen de overig beschermde eekhoorn, damhert en streng beschermde boommarter naar voren. Meldingen van damhert hebben betrekking op de nabij gelegen duingebieden. Boommarter is enkele malen als verkeersslachtoffer langs de N206 aangetroffen. Vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied komen de genoemde soorten niet voor in het plangebied. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

Vissen

Volgens de verspreidingsgegevens van Ravon komen in de omgeving van het plangebied de beschermde vissen kleine modderkruiper (tabel 2 Flora- en faunawet) en bittervoorn (tabel 3 Flora- en faunawet) voor. Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater komen de soorten niet voor in het plangebied.

Amfibieën en reptielen

Uit het bronnen- en literatuuronderzoek zijn de streng beschermde soorten rugstreeppad en zandhagedis bekend in de omgeving van het plangebied. Waarnemingen van deze soorten hebben betrekking op de nabij gelegen duingebieden. Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor deze soorten. De rugstreeppad is echter in staat bouwterreinen in snel tempo te kunnen koloniseren. Hij plant zich voort in ondiepe onbegroeide plassen, die vaak op bouwterreinen ontstaan. Gezien de ligging in het stedelijk gebied van Noordwijk en de afstand tot het leefgebied in de duinen is niet te verwachten dat kolonisatie van het bouwterrein optreedt.

Vaatplanten

Op waarneming.nl zijn meldingen gedaan van verschillende beschermde planten uit tabel 2 van de Flora- en faunawet. Planten van stenige groeiplaatsen als gele helmbloem, steenbreekvaren, schubvaren en tongvaren zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen (deze soorten zijn daarentegen wel waarneembaar in de periode van uitvoering van het veldbezoek). De overige soorten worden vanwege het ontbreken van geschikte standplaatsfactoren niet verwacht. Effecten op strikter beschermde plantensoorten zijn niet aan de orde.

Overige soortgroepen

Uit de overige soortgroepen (dagvlinders, libellen, overige insecten, kreeftachtigen en tweekleppigen) zijn op basis van het bronnen- en literatuuronderzoek geen waarnemingen bekend. Effecten op deze soorten zijn dan ook niet te verwachten.

4.2 TOETSING EFFECT OP DE BESCHERMDE GEBIEDEN

Onderstaand worden de voorgenomen ingrepen getoetst aan de wetgeving op het gebied van gebiedsbescherming. Concreet gaat het hier om de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000) en de Ecologische hoofdstructuur (EHS).

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied vormt geen onderdeel van een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Op enkele kilometers zijn de Natura2000-gebieden Coepelduynen en Kennemerland-Zuid gelegen. Op de mogelijke externe effecten van de voorgenomen ontwikkeling op beide Natura2000-gebieden wordt nader ingegaan in de MER-beoordeling, die voor het Hof van Holland wordt opgesteld.

Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) en de 'belangrijke weidevogelgebieden' zijn beiden op grond van de Provinciale Structuurvisie beschermd. Voor beide geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. Hiertoe geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-regime. Dit betekent dat (nieuwe) plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Het plangebied maakt geen deel uit van de Ecologische hoofdstructuur of van een 'belangrijk weidevogelgebied'. De aangewezen gebieden bevinden zich op dermate grote afstand dat effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden niet aan de orde zijn.

5. CONCLUSIES

5.1 BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

In onderstaande tabel zijn de strikter beschermde (tabel 2 of 3) soorten en/of soortgroepen opgenomen die mogelijk in het plangebied voorkomen en schade ondervinden van de geplande werkzaamheden (tabel 5.1). Tevens zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling, evenals de eventuele noodzaak voor nader onderzoek en/of een ontheffingsprocedure in het kader van de Flora- en faunawet opgenomen. Vervolgstappen in het kader van de Flora- en faunawet worden niet noodzakelijk geacht.

Tabel 5.1 Strikter beschermde soorten en/of soortgroepen mogelijk in het plangebied

Soort(groep)	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Besluit Minister noodzakelijk?	Bijzonderheden en/of opmerkingen
Algemene broedvogels (bijv. houtduif, merel)	mogelijk	nee	nee	Mits wordt gewerkt buiten het indicatieve broedseizoen
Vleermuizen	mogelijk	nee	nee	Tijdelijk ontoegankelijk maken van spouw voor vleermuizen

Toelichting

- Door te werken buiten het indicatieve broedseizoen (15 maart-15 juli) wordt de kans op verstoring/schade aan de meeste broedvogels tot een minimum beperkt.
- Om te voorkomen dat vleermuizen het gebouw alsnog betrekken tijdens de werkzaamheden wordt de spouw van het Ankerhof (incl. de twee stootvoegen nabij de schoorsteen in de zuidwestmuur van 'Hof van Holland') ontoegankelijk gemaakt, voorafgaand aan de werkzaamheden. Op basis van het uitgevoerde vleermuisonderzoek is gebleken dat hier geen verblijfplaatsen aanwezig zijn. De stootvoegen worden tijdelijk dichtgemaakt met speciale stootvoegroosters (bijenbekken). Na de verbouwing maar voor 1 december worden deze roosters weer verwijderd, zodat de openingen voor de winterperiode weer toegankelijk zijn.
- Afhankelijk van de exacte werkzaamheden en planning daarvan is er sprake van verstoring van de mogelijke verblijfplaats aan de noordzijde (zijgevel) van Hof van Holland. Omdat het gaat om een (mogelijke) verblijfplaats die alleen geschikt is voor de zomerperiode heeft uitvoering in de winterperiode de voorkeur. Daarnaast wordt geadviseerd permanente alternatieven zoals inbouwkasten toe te passen om in het plangebied een geschikte duurzame verblijfplaats te bieden. In de directe omgeving van de locatie van de mogelijke verblijfplaats worden de volgende mitigerende maatregelen uitgevoerd:
 - o Om de vleermuizen zo min mogelijk te verstoren worden eventuele sloop- en bouwactiviteiten, welke met zware geluidsoverlast en/of trillingen gepaard gaan, zoveel mogelijk uitgevoerd in de periode van 1 december – 1 april;
 - o Het toepassen van hinderende, sterke bouwverlichting moet worden voorkomen. Indien er toch bouwverlichting wordt toegepast, dient dit van de potentiële verblijfplaats af te schijnen, en niet binnen 2 meter vanaf de noordgevel van het pand "Hof van Holland" aanwezig te zijn;
 - o De betreffende gevel dient voor 2 meter vrij te blijven van obstakels of vliegbeperkende voorwerpen voor vleermuizen;

- Indien het noodzakelijk is om de sloop- en bouwactiviteiten uit te voeren buiten de periode 1 december – 1 april moet bij de uitvoering een deskundige op het gebied van vleermuizen worden geraadpleegd om onnodige verstoring van deze (mogelijke) verblijfplaats te voorkomen tijdens sloopwerkzaamheden.

5.2 GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied is niet gelegen in een gebied dat is beschermd volgens de Natuurbeschermingswet 1998 of de Provinciale Structuurvisie (EHS en belangrijke weidevogelgebieden). De dichtstbijzijnde gebieden liggen op een dusdanige afstand en de geplande werkzaamheden zijn van dien aard dat deze niet van invloed zijn op de instandhoudingsdoelstellingen en wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden.

5.3 AANBEVELINGEN

Rode lijst

De aangetroffen muurplanten muurvaren en muurleeuwenbek staan op de Rode Lijst van 2012. Deze lijst zegt iets over in hoeverre soorten in hun voortbestaan worden bedreigd. In dit geval gaat het om waardevolle plantensoorten die in het stedelijk gebied afhankelijk zijn van dergelijke specifieke groeiplaatsen (met bijbehorend milieu). Aanbevolen wordt om deze planten (de muren waarop de planten groeien) zo min mogelijk schade toe te brengen tijdens uitvoering van de voorgenomen ontwikkelingen. Dit kan bijvoorbeeld door de delen van de muren waar de planten groeien tijdelijk te beschermen en/of deze delen een nieuwe (duurzame) plek te geven in de nieuwe situatie.

Vleermuizen

Doordat de spouwmuren van het Ankerhof tijdelijk ontoegankelijk worden gemaakt wordt voorkomen dat eventueel in de spouw verblijvende vleermuizen hinder ondervinden van de geplande renovatiewerkzaamheden. Om de mogelijkheid tot verblijven te behouden wordt geadviseerd minimaal één vleermuiskast (bijvoorbeeld de wandsteen 1GS, het platte model 1FF of de wandschaal 2FE (per 2 stuks)) te plaatsen aan één van de omliggende gebouwen (richting zuid/zuid-west op 3-4 meter hoogte). Deze kan tevens dienen als alternatief voor de mogelijke verblijfplaats aan de noordzijde van Hof van Holland. Hierdoor behoudt het plangebied de functionaliteit als potentiële verblijfplaats.

Wandsteen 1GS (bron: Waveka)

Plat model type 1FF (bron: Waveka)

Wandschaal 2FE (bron: Waveka)

IDDS bv
Noordwijk (ZH)

Literatuurlijst

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Ecologische hoofdstructuur (kaart) opgehaald van <http://www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VisieopZuid-Holland>.

Europese Unie. (1979). Vogelrichtlijn. *Richtlijn 79/409/EEG*.

Europese Unie. (1992). Habitatrichtlijn. *Richtlijn 92/43/EEG*.

Ministerie van EL&I. (sd). *Beschermde natuur in Nederland: soorten en gebieden in wetgeving en beleid*.
Opgehaald van Alterra: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

Ministerie van LNV. (1998). Beschermde soorten. *Flora- en faunawet bijlage I en II: Stb. 402*.

Ministerie van LNV. (1998). Flora- en faunawet. *Stb. 402*.

Ministerie van LNV. (2000). Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. *Stb. 523*.

Ministerie van LNV. (2000,2001). Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten. *Stb. 525, Stb.499*.

Ministerie van LNV. (2001, november 13). Bekendmaking lijsten beschermde inheemse soorten. *nummer 201*.

Ministerie van LNV. (2001). Flora- en faunawet. *Stb. 656*.

Ministerie van LNV. (2005). wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen. *Stb.195*.

Mostert, K. en J. Willemsen, 2008. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland. *Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008*.

Nationaal Natuurhistorisch Museum. (2004). *De wespen en mieren van Nederland, Nederlandse Fauna 6*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.

Natura 2000 gebieden (kaart), opgehaald van <http://natura2000.eea.europa.eu/#>.

RAVON. *Waarnemingenoverzicht 2012* en/of waarnemingenkaarten opgehaald van <http://ravon.nl>.

Stichting EIS en De Vlinderstichting. (augustus 2008). De actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. *Brachytron jaargang 11, Nederlandse vereniging voor Libellenstudie*.

Waarneming.nl. (sd). Opgehaald van www.waarneming.nl.

Bijlage 1 Beschermingskader

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Er zijn 77 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Op dit moment staan in totaal 141 gebieden op de nominatie voor aanwijzing als Habitatrichtlijngebied.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het nee, tenzij beginsel. Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is de nieuwe AMvB in het Staatsblad gepubliceerd en daarmee in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12. Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

1. algemene beschermde soorten (tabel 1)

Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets).

2. overig beschermde soorten (tabel 2)

Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.

3. streng beschermde soorten (tabel 3)

Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Dit geldt voor een relatief klein aantal soorten. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat deze het nest eenmalig gebruiken, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten.

Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen. Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht.

De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten- en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.